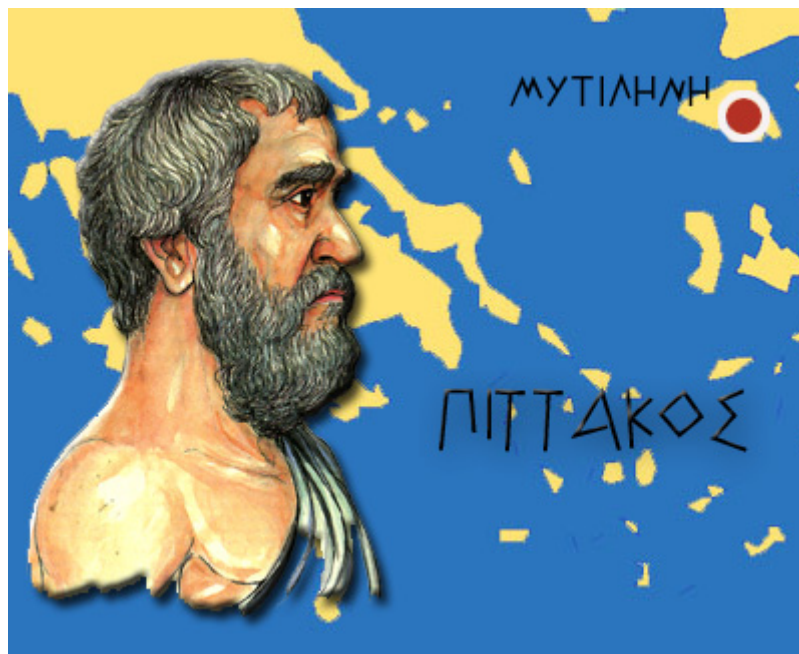

Πιπτακός ο Μυτιληναίος

/ Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

«Με τόξα και γεμάτη βέλη φαρέτρα

πρέπει κανείς τον κακό να πλησιάζει.

Πώς να πιστέψεις όσα η γλώσσα του λέει,

όταν η σκέψη μέσα του είναι μια σκέτη απάτη;»

Το τραγούδι αυτό του σοφού Πιττακού από τη Μυτιλήνη, το τραγουδούσαν πολύ συχνά οι αρχαίοι Έλληνες, για το χρέος ουσιαστικά του ανθρώπου να είναι πάντα «οπλισμένος», ώστε να είναι έτοιμος να πολεμήσει την κακία που συχνά συναντά στους ανθρώπους γύρω του.

Πράγματι, η ζωή του Πιττακού ήταν γεμάτη κοινωνικούς αγώνες και φημιζόταν για την πολιτική και κοινωνική σοφία του, τη σύνεση και τη χρηστότητά του αλλά και την πολεμική ανδρεία του. Παρόλο που δεν μορφώθηκε κοντά σε ονομαστούς δασκάλους, η ευφυΐα του τον βοήθησε να αποκτήσει τόσο πολλές και βαθιές γνώσεις, ώστε συγκαταλέγεται στους Επτά Σοφούς της Αρχαίας Ελλάδας.

Ζώντας τον 7^ο και 6^ο αιώνα π.Χ. στη Μυτιλήνη, βίωσε διαμάχες ανάμεσα στις πλούσιες και αριστοκρατικές οικογένειες για την εξουσία στο νησί. Τότε οι συμπατριώτες του τον εξέλεξαν «αισυμνήτη», δηλαδή άρχοντα-διαιτητή με αυξημένες εξουσίες και με αποστολή να κατευνάσει τις διαμάχες ανάμεσα στις «εταίρειες» των αριστοκρατικών οικογενειών.

Είναι γνωστός ο νόμος του Πιττακού που όριζε πως, αν διαπράξει κανείς αδίκημα μεθυσμένος, η τιμωρία του θα είναι διπλάσια από την τιμωρία εκείνου που διέπραξε το ίδιο αδίκημα νηφάλιος. Ήταν βέβαια ολοφάνερη η πρόθεσή του να μη μεθούν οι άνθρωποι, σ' έναν τόπο μάλιστα που είχε τόσο πολύ κρασί!

Είναι γνωστό επίσης πως θεωρούσε δύο ιδιότητες του πολίτη/πολιτικού απαραίτητες-όπως και ο Σόλων ο Αθηναίος- την εξυπνάδα, για να προβλέπει τα δυσάρεστα και έτσι να προλαβαίνει να μη γίνουν, αλλά και την ανδρεία, για να βρίσκει κανείς τρόπο να θεραπεύει τα δυσάρεστα όταν έλθουν. Δίδαξε και το πολιτικό μεγαλείο, όταν «έπεσε στα χέρια του» ένας από τους μεγαλύτερους πολιτικούς του αντιπάλους, ο Αλκαίος. «*Η συγχώρεση είναι ανώτερη από την εκδίκηση*», είπε και τον άφησε ελεύθερο.

Αλλά η σοφία του ήταν και πρακτική και «καθημερινή». Όταν κάποιος νεαρός τον συμβουλευτηκε για το γάμο του προβληματισμένος για δύο υποψήφιες νύφες, μια της δικής του σειράς και μια ανώτερή του κοινωνικά, η συμβουλή του Πιττακού ήταν να παντρευτεί την κοπέλα της δικής του σειράς. Οι «κακές γλώσσες» της αρχαιότητας βέβαια, λένε, πως και ο ίδιος ο σοφός μας υπέφερε από την περιφρόνηση της δικής του γυναίκας, που ήταν ανώτερή του κοινωνικά.

Ας θυμηθούμε όμως και περίφημα αποφθέγματα του που ήταν και είναι στο στόμα όλων των Ελλήνων και όχι μόνο:

«ἄρχή ἄνδρα δείκνυσι»

το αξίωμα κάνει φανερά τα προσόντα του κάθε ανθρώπου,

«Καιρόν γνῶθι»

μάθε να διακρίνεις την κατάλληλη στιγμή,

«Τοῖς ἐπιτηδείοις χρῶ»

να ακούς τους φίλους σου,

«Παρακαταθήκας ἀπόδος»

αγαθά που σου εμπιστεύτηκαν να τα δώσεις πίσω,

«Πιστόν γῆ, ἄπιστον θάλασσα»

αξιόπιστο πράγμα η στεριά, αναξιόπιστο η θάλασσα.

Για τον Πιττακό λένε πως παρέμεινε στη θέση του «αισυμνήτη» δέκα χρόνια και πως ύστερα, οικειοθελώς, παραιτήθηκε. Ο μεγάλος σοφός έφυγε από τη ζωή αφού πέρασε τα υπόλοιπα δέκα χρόνια της ζωής του ζώντας πολύ απλά.

Δ.Σ.